

Nooit meer ruzie met je bril of lenzen en toch altijd scherp zicht? Met deze wens laten sommigen hun ogen laseren. Maar je kunt ook kiezen voor implantlenzen. “Je ziet ze niet, je voelt ze niet en ze zijn onderhoudsvrij. Wat wil je nog meer?”

Een scherpe blik met implant lenzen

‘Een implantlens geeft vaak een beter resultaat dan een laserbehandeling’

A

ltijd een beslagen bril bij het betreden van een warme ruimte, lenzen die irritaties veroorzaken en bovendien nauwkeurig moeten worden schoongemaakt; het leven van bril- en lensdragers gaat niet altijd over rozen. Maar zo ingewikkeld hóeft het niet te zijn. Er bestaan verschillende methoden waarmee je weer een scherpe blik kunt krijgen en voorgoed bent verlost van visuele hulpmiddelen. De ogen laten laseren bijvoorbeeld. Ooglaserbehandelingen kunnen op verschillende manieren plaatsvinden. Welke methode de beste is, hangt onder andere af van de afwijking van de ogen. Maar bij alle methoden wordt het hoornvlies behandeld met laser, waardoor het definitief van vorm verandert en bril of lenzen (in principe) overbodig worden.

Niet iedereen komt echter in aanmerking voor een laserbehandeling. Uit onderzoek blijkt dat vier van de tien mensen die een laserbehandeling zouden willen, daar niet voor in aanmerking komen omdat hun ogen daarvoor niet geschikt zijn. Omdat het hoornvlies te dun is bijvoorbeeld, de pupil te groot,

of omdat hoornvlies of pupil bepaalde afwijkingen vertonen. Het is echter allerm minst nodig om dan maar te blijven tobben met bril of lenzen. Er is namelijk een prachtig alternatief, zegt dr. Erik Mertens, als internationaal vooraanstaand oogchirurg werkzaam bij oogkliniek FYEO Medical: “Kunstlenzen die in het oog geïmplanteerd worden, ofwel implantlenzen.”

Mertens voerde in de afgelopen vijftien jaar al meer dan 7.500 lensimplantaties uit, schrijft wetenschappelijke artikelen voor vaktijdschriften over de hele wereld en werd onlangs uitgenodigd om een lensimplantatie te komen demonstreren in de Verenigde Staten; een unicum voor een Europees arts. Mertens mag dan ook met recht een voorloper op het gebied van implantlenzen worden genoemd. Hij legt uit: “Implantlenzen kunnen op verschillende manieren worden toegepast. Ze worden bijvoorbeeld al jaren gebruikt om de eigen lens te vervangen bij (oudere) mensen met staar. Maar het is ook mogelijk om een implantlens vóór de eigen lens te plaatsen, en zo het gezichtsvermogen te herstellen. Een fantastisch alternatief >

Wat is refractieve chirurgie?

Om goed te kunnen zien, moeten de lichtstralen die het oog binnenkomen precies op het netvlies vallen. Met behulp van het hoornvlies (de buitenste laag van het oog) en de lens wordt het licht zo gebogen ('refractie') dat het op het netvlies komt. Lukt dit niet goed, dan ben je bijziend, verziend, astigmatisch of heb je een combinatievorm. Met behulp van refractieve chirurgie kan het brekend vermogen van het oog zo worden veranderd, dat het licht wel weer precies op het netvlies terecht komt. Bij kleine afwijkingen wordt eerder gekozen voor een laserbehandeling, bij grotere afwijkingen (meer dan -8 of +4) wordt eerder een kunstlens geïmplanteerd.

Oog in oog

voor een laserbehandeling. Lensimplanten worden dan ook steeds vaker toegepast. Dat is niet zo vreemd, want de materialen worden steeds beter en de operatietechnieken steeds verfijnder.”

Mertens ziet dan ook vooral voordelen aan het toepassen van implanteerbare kunstlenzen: “Een implantens geeft vaak een beter en meer voorspelbaar resultaat dan een laserbehandeling. Na de behandeling is het gezichtsvermogen vaak sneller hersteld en het nachtzicht kan bij implantlenzen beter zijn dan bij een laserbehandeling. Bovendien blijft het resultaat bij implantlenzen stabiel. Bij een laserbehandeling is het effect wel blijvend, maar kan het oog zelf nog verouderen en van vorm veranderen. Dat probleem heb je met implantlenzen niet.”

Droomoplossing?

Hoewel steeds vaker implantlenzen worden toegepast, is de groep mensen die de ogen laat laseren nog altijd aanzienlijk groter. Maar dat zou in de toekomst best eens kunnen veranderen, verwacht Mertens: “Als je erge last hebt van droge ogen, bijvoorbeeld na het langdurig dragen van contactlenzen, zijn implantlenzen een betere optie dan laseren. Sowiezo zijn de ogen na een laserbehandeling vaak wat droger. Bij implantlenzen heb je daar geen last van. De lenzen worden op maat gemaakt, dus eenmaal op de juiste plaats aangebracht kunnen ze niet meer verschuiven. Je voelt ze niet, je ziet ze niet, ze zijn onderhoudsvrij en worden nooit afgestoten, dankzij de speciale materialen die worden gebruikt. Wat wil je nog meer?” Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn. Dat is het niet, erkent Mertens: “Ook implantlenzen zijn niet bij iedereen mogelijk. Er moet voldoende ruimte in het oog zijn om de kunstlens voor de eigen lens te kunnen plaatsen. En er wordt in het oog gewerkt, in plaats van op het oog, zoals bij een laserbehandeling. Dat betekent dat een mogelijke infectie grotere gevolgen kan hebben. Maar dat komt eigenlijk maar zeer zelden voor.”

Een toekomst waarin we massaal aan de kunstlens gaan; dr. Monica Landes, oogarts en voorzitter van het Nederlands Genootschap voor Refractie Chirurgie is niet overtuigd: “Implantlenzen worden de laatste jaren steeds vaker toegepast, dat is waar.

Steeds meer artsen voeren de ingreep uit, en de materialen zijn beter, wat een snellere genezing oplevert en waardoor het ook aantrekkelijker wordt om de ingreep uit te voeren. Maar in totaal gaat het nog steeds om een kleine groep mensen, en ik verwacht niet dat die groep snel zal groeien.” Landes vindt de kunstlens vooral geschikt voor specifieke afwijkingen: “Een nadeel van laseren is misschien dat je het hoornvlies permanent wijzigt. Maar je kunt met laser wel heel nauwkeurig werken. Wat mij betreft worden implantlenzen pas bij een afwijking van sterker dan -8 interessant.”

Collega-oogarts dr. Jessica Metzelaar van het Oogcentrum Deventer stelt dat de keuze tussen een laserbehandeling of implantlenzen niet altijd eenvoudig ligt: “Dat hangt van verschillende factoren af. Niet alleen van de brilsterkte, maar ook bijvoorbeeld van de ruimte tussen de eigen lens en het hoornvlies. En vergeet de kosten niet; implanteerbare lenzen zijn een stuk duurder dan een laserbehandeling. Waarom zou je een dure

Wat kost het?

De kosten van implantbehandelingen verschillen per kliniek. Bij For Your Eyes Only kost het implanteren van kunstlenzen vanaf € 4.200,- (voor twee ogen). Het Oogcentrum Deventer hanteert vergelijkbare tarieven: plaatsing van implantlenzen vanaf € 4.000,- voor twee ogen (afhankelijk van het type implantlens).

ingreep adviseren als je ook klaar kunt zijn met een goedkope alternatief?” Maar ook Metzelaar geeft aan: “De implanteerbare lens is een fantastisch product, waarmee blijvende correctie van de brekingsafwijking mogelijk is. Een andere optie is de Clear Lens Extractie, waarbij de eigen lens wordt vervangen door een implantens, als er bijvoorbeeld te weinig ruimte is om de

kunstlens vóór de eigen lens te plaatsen. Ook multifocale implantlenzen en cilindercorrecterende implantlenzen behoren tot de mogelijkheden.”

Metzelaar ziet vooral een toekomst waarin laserbehandelingen en implantlenzen naast elkaar blijven bestaan: “In sommige situaties kies je eerder voor een laserbehandeling, in andere situaties eerder voor implantlenzen.”

Goede voorlichting

Over één ding zijn Metzelaar en Mertens het in ieder geval eens: het is belangrijk dat mensen goed geïnformeerd worden over de voor- en nadelen van beide behandelingen. Gelukkig komen complicaties bij kunstlensimplantaties, zoals infecties en netvliesloslatingen maar weinig voor, maar je zult maar net die ene patiënt zijn. Ook voor een reëel verwachtingspatroon is goede informatie noodzakelijk; zo weten veel mensen niet dat je met multifocale implantlenzen op een heel nieuwe manier moet leren kijken. Wel past de groeiende vraag naar zowel laser- als implantbehandelingen volgens Metzelaar in het tijdsbeeld: “Net als er steeds meer vraag is naar cosmetisch chirurgische behandelingen, zullen ook steeds meer mensen overgaan tot een laser- of implantbehandeling. Zeker als het kostenplaatje ook nog zou veranderen, maar dat verwacht ik niet op korte termijn.”

Wat veel mensen op dit moment nog weerhoudt van een implantbehandeling, is vooral onwetendheid en onbekendheid met de ingreep, denkt Mertens. “Ik denk dat meer mensen implantlenzen zouden overwegen als ze zouden beseffen dat een lensimplantatie niet ingrijpender is dan een laserbehandeling. De technieken zijn de laatste jaren enorm verbeterd, maar het publiek is nog niet goed op de hoogte van deze vooruitgang. Vroeger was bijvoorbeeld een opening van 6 mm nodig om een lens te kunnen implanteren, nu werken we met sneetjes van 2,2 mm. Er zijn geen draadjes meer nodig om dat te hechten, het wondje sluit gewoon weer vanzelf. En tegenwoordig wordt de kunstlens niet meer vóór, maar achter de iris geplaatst. Dat is esthetisch natuurlijk veel mooier.”

De toekomst, het blijft natuurlijk een beetje

tekst: Dominique Prins, beeld: Corbis, Masterfile

koffiedik kijken. Metzelaar: “Er zullen steeds nieuwe soorten implanteerbare lenzen op de markt komen. De operatietechnieken zullen niet veel veranderen, maar wel verfijnder worden. Dat zie je ook bij laserbehandelingen; er komen steeds snellere lasers, zodat je bijvoorbeeld straks nog maar een halve minuut onder het apparaat hoeft te liggen in plaats van een hele minuut. Echt futuristische ontwikkelingen, zoals een vloeistof in het oog spuiten om veroudering tegen te gaan, of het vervangen van de inhoud van het lenzakje in het oog door een bepaalde gel waardoor je weer goed gaat zien, die verwacht ik niet zo snel.” Ook Landes ziet voor de toekomst geen grote verschuivingen. Dr. Mertens bevestigt dat zijn status als ‘voorloper op het gebied van lensimplantaties’. Hij is ervan overtuigd: “Een wetenschappelijke benadering bevestigt de uitstekende resultaten van lensimplantaties. Implantlenzen hebben dan ook de toekomst. <

Meer weten? www.fyeomedical.nl, www.oogartsen.nl, www.ooglaseradvisie.org

‘Waarom zou je een dure ingreep adviseren als je ook klaar kunt zijn met een goedkope alternatief?’

Edmond liet een kunstlens implanteren

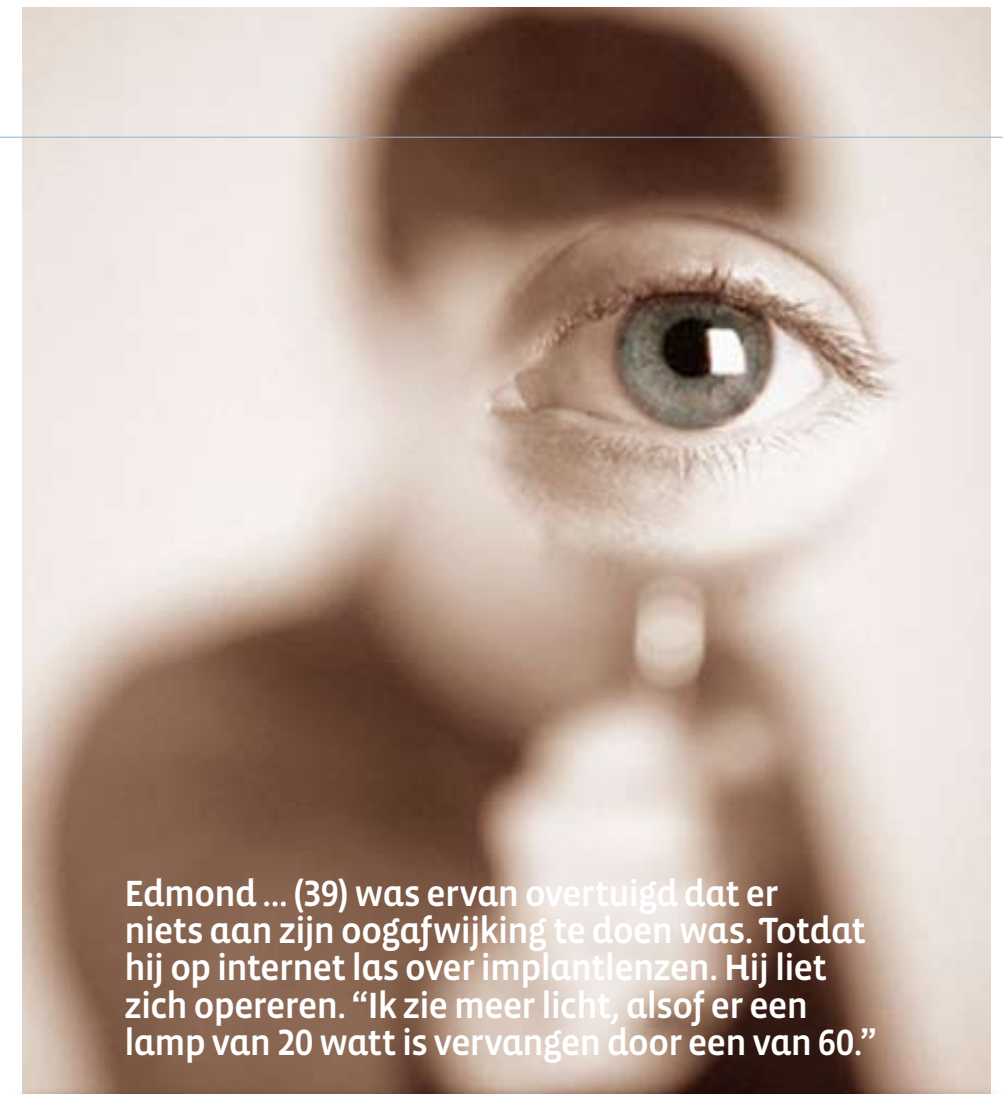
‘Mijn leven is veel zonniger geworden’

“In het land waar ik ben geboren, is gezondheidszorg niet vanzelfsprekend. Al zo lang ik me kan herinneren heb ik slecht zicht gehad, zowel dichtbij als veraf. Dus zat ik vooraan in de klas omdat ik anders niet kon zien wat er op het schoolbord stond, en als ik iets moest opschrij-

ven zat ik gebogen over mijn schrift. De schoolarts bestond daar niet, en niemand kwam op het idee om met een kind naar een dure oogarts te gaan.

Op mijn vijftiende verhuisden mijn ouders naar Nederland. De huisarts verwees me meteen door naar de >

Edmond ... (39) was ervan overtuigd dat er niets aan zijn oogafwijking te doen was. Totdat hij op internet las over implantlenzen. Hij liet zich opereren. “Ik zie meer licht, alsof er een lamp van 20 watt is vervangen door een van 60.”

Het leek me een ingrijpende operatie, maar ik hoefde niet lang na te denken: **ik zou de rest van mijn leven goed kunnen zien**'

oogarts. Die was snel klaar met me: binnen vijf minuten werd me meegedeeld dat er weinig aan mijn ogen te doen was. Volgens hem had ik een afwijking in het hoornvlies, een kromming waardoor ik per oog twee verschillende sterktes had. Een bril of contactlenzen konden daar nauwelijks verbetering in brengen. Ik had een zicht van 32 procent en dat zou in de toekomst alleen maar slechter worden, zei hij.

In de jaren erna legde ik me erbij neer. Ik accepteerde dat ik veel miste van de wereld om me heen, en ondertussen probeerde ik mijn probleem voor de buitenwereld te verbergen. Totdat mijn ogen zo slecht werden dat ik mijn werk nog nauwelijks kon doen. Ik had een baan in de elektrotechniek en soms, als mijn collega's er even niet waren, pakte ik stiekem een loep uit mijn zak. Ik werd steeds banger dat ik betrapt zou worden. Het zou me absoluut mijn baan kosten. Op een dag besloot ik dat het zo niet langer kon: ik moest op zoek naar een oplossing. Misschien waren er in de loop van de tijd nieuwe technieken gekomen.

Grote beslissing

Een ding was voor mij duidelijk: na mijn eerste teleurstellende ervaring wilde ik de beste oogarts die ik kon vinden. Via internet kwam ik bij dokter Erik Mertens in Reusel terecht, een voorloper in zijn vak. In eerste instantie hoopte ik dat ik in aanmerking kwam voor een laserbehandeling. Ik kreeg een vooronderzoek dat anderhalf uur duurde; alles werd gemeten en gecheckt. Uiteindelijk kwam de conclusie: een ooglaserbehandeling behoorde inderdaad tot de mogelijkheden, maar vanwege

mijn afwijking in het hoornvlies was dat niet zonder risico. Er bestond een kleine kans dat ik na de ingreep niet beter, maar slechter zou zien, een risico dat Mertens niet wilde nemen. In plaats daarvan adviseerde hij een lenswissel, waarbij mijn eigen lenzen zouden worden vervangen door kunstlenzen. Ik had geluk: sinds kort waren die lenzen er zelfs met een leesgedeelte. Het leek me een ingrijpende operatie, maar ik zou er de rest van mijn leven goed mee kunnen zien, zowel veraf als dichtbij. Ik vond het een grote beslissing, maar eigenlijk hoefde ik er helemaal niet zo lang over na te denken.

Kunsttranen

Een paar weken later werd ik geopereerd. Op de dag zelf was ik behoorlijk zenuwachtig: vandaag zou ik een stukje van mezelf – mijn eigen lenzen – voorgoed kwijtraken en er iets kunstmatig voor in de plaats krijgen. Het rustgevend tabletje dat ik van tevoren kreeg, kon ik goed gebruiken! De assistente gaf me alvast de medicijnen die ik de eerste weken nodig zou hebben: antibiotica uit voorzorg, kunsttranen en ontstekingsremmers. Ook werd me nog een keer verteld welke bijverschijnselen ik kon verwachten: overgevoeligheid voor licht, een branderig gevoel en een wisselende scherpte in het begin. Het moment dat ik de operatiekamer in ging, vond ik superspannend. Het half uur dat volgde probeerde ik mijn verstand op nul te zetten. Dat lukte een beetje, maar niet helemaal. Niet omdat ik pijn voelde, maar er hing gewoon zo veel van af voor mij.

De weg naar huis viel niet mee. Mijn

ogen prikten en brandden behoorlijk. Ik nam me voor die avond tijds onder de wol te kruipen; des te eerder zou het morgen zijn. Maar tegen de tijd dat ik thuiskwam, was de pijn al aardig gezakt. Voor het slapengaan heb ik nog wel een lekker glaasje wijn ingeschonken, hoewel ik niet zeker wist of dat wel mocht van dokter Mertens. Ik heb geslapen als een roos.

Meer licht

Sommige mensen kunnen meteen na de operatie helemaal helder zien, had de oogarts me verteld. De ochtend erna bleek dat ik niet tot die gelukkigen behoorde. Mijn hoornvlies hield die eerste dagen wat vocht vast, wat maakte dat mijn zicht nog troebel was. Maar dat verbeterde snel. Vier weken later, bij de controle was de conclusie dat het zicht van allebei mijn ogen van 32 naar 80 procent was gegaan. Voor mij niets meer of minder dan een wonder.

Die operatie is het beste wat ik ooit voor mezelf heb gedaan. Ik doe fluïtend mijn werk, lees moeiteloos de krant en de televisie heb ik naar de hoek van de kamer geschoven, waar hij hoort. Wat eigenlijk nog ingrijpend is, is dat ik veel meer licht heb gekregen, alsof je een lamp van 20 watt vervangt door een van 60. Mijn leven is veel zonniger geworden. En wat me laatst opviel: nu ik me niet meer hoeft in te spannen om dingen van veraf te zien, en niet meer hoeft te buigen om dingen dichtbij te zien, is mijn houding veel ontspannener geworden. Ik kan gewoon achterover leunen. Eigenlijk heb ik een heel ander leven gekregen." <